

23
ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

A!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

*

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
Ων. 1969 / 20-2-1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις) Λίστα.
 (παλαιότερον ὄνομα:), Ἐπαρχίας Ηγεία,
 Νομού Η.χ.η.α.γ.
2. Ὄνοματεπώνυμον τοῦ ἔξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος .. Μερή νος
 θιουνος ἐπάγγελμα διδίκη μερηρος,
 Ταχυδρομική διεύθυνσις Λίστα. Δούκη Αλεξίου.
 Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἔξεταζόμενον τόπον. Τριήντα
3. Ἀπό ποια πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίαι :
 α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον Αγγελόκαστρος ..
 Πλάτανος ..
 ἡλικία γραμματικαὶ γνώσεις Τεχνορομικού Δικτύο—
 τοπος καταγωγῆς Λίστα.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

A'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σπορὰν καὶ ποῖαι διὰ βοσκὴν ποιμνίων ; .. διατοπορια Σουφαριά;
 Καραϊβασίστε .. διά βοσκήν δουχειού λίστα.
 "Υπῆρχον αὗται χωρισταὶ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικά διαστήματα ; Βενεζερος Αριστον.
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἴδιοκτησίαι ; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα, δῆλη. εἰς τοὺς χωρικούς· β) εἰς γαιοκτήμονας ("Ελληνας ἢ ξένους, ὡς π.χ. Τούρκους") γ), εἰς Κοινότητας· δ) εἰς μονάς κλπ. αγ ..
 Χωρικον.
- 3) Ο πατήρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν του ; οντοδις πατ. ποιρεια αι ..
 νει λιντρε λαν άρα οντρ. παραντ.

β'. 1) Οι κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν ; ἢ συγχρόνως ἐξ ἀμφοτέρων, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν ; ~~α.δχα~~ ~~τον.ν.νει~~ ~~πληγ~~

..... ~~πληγ~~ ~~ενωσ.~~

2) Οι τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι), ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν ; ~~Μεμ~~

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα : τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά ; καὶ ὑπὸ ποίους ὅρους ὡς ἄπομα ἢ μὲ δλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των ; ~~δερ~~

..... ~~επερχοτ. των ψημ. μον. χοι.~~

2) Πῶς ἔκαλοῦντο οὗτοι ; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακατόροι κλπ.) Ποία ἦτο ἢ κοινωνική των θέσις ;

3) Ποία ἦτο ἢ ἀμοιβή των ; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρῆμα;)

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργαται ἐποχικῶς, δηλ. διὰ τὸ θερισμὸν τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγυτὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον ; Ἀπὸ ποὺ προήρχοντο οὗτοι ἡσαν ἄνθρες μόνον ἢ καὶ γυναικες ; ποίαν ἀμοιβὴν ἔλαμβανον ἡμερομιθιὸν εἰς χρῆμα ἢ εἰς εἶδος ;

..... ~~Ορθοι. η~~ ~~είχα~~ ~~θιν.~~ ~~ελαχιστεία~~
..... ~~επερχ.~~ ~~εργατ.ες~~

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δούλοι (ύπηρέται) ἢ δοῦλαι ; Ἐὰν val, διπὸ ποίους τόπους προήρχοντο ;

"Οχι"

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τοῦ τόπου ποὺ ἐπήγαιναν δι' ἀνέρεσιν ἐργασίας ; ~~Μερινοι~~ ~~πληγ~~ ~~Αρι-~~
..... ~~ναν~~, ~~Τίταρε~~

β) Ἐπήγαιναν ἐποχικῶς : ὡς ἐργάται ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), προματευτάδες (ἐμποροί) κλπ. ; ~~επηγεινων α~~

..... ~~εργατ.εων~~

- δ'. 1) Πᾶς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: μὲν ζωϊκήν κόπρον
(βιῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικήν (μὲν καῦσιν: α) τῆς καλα-
μίδης μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ή μὲν κάλυψιν (παρά-
χωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθρυριοῦ κλπ.) δι' ὄργώματος;

..... *μορφέας*

.....

.....

- 2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον
σας; *. 24. 9.*

- ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργι-
καὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; *. 09. 4. 8.*

- 1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι μὲν του, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).
Εἰς ποια κτήματα ἔχρησιμοποιεῖτο (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;
Ποῖος κατεσκεύαζε τὸ ἄροτρον τοῦτο ή ἀπὸ ποῦ ἔγινετο ἡ προμή-
θεία αὐτοῦ; *Morōqurro : αροτρόν*

γερ *ονο* *τη* *οσχη*

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἑκάστου τύπου
σιδηροῦ ἄροτρου μὲν τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν
αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρῳ παρατιθεμένου.

1. *λερώνχ* 4. *υνι* 7. 10.

2. 5. 8.

3. *αλεγριούδωρ* *ονείδη* 9. *πατερίγι*

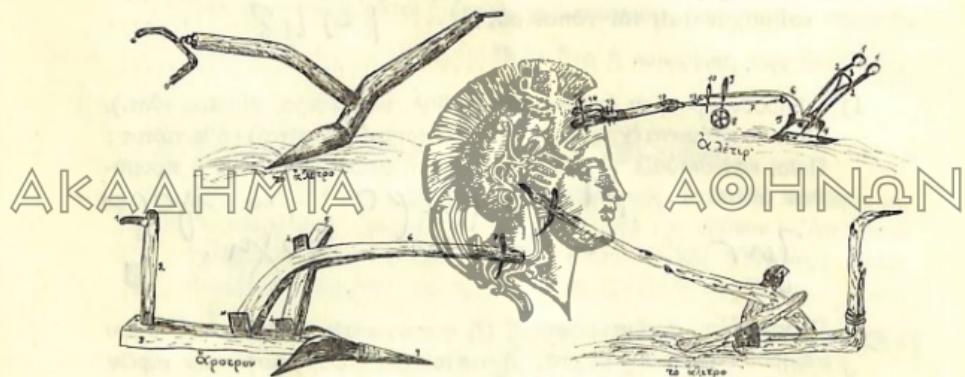

2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) *. 09. 4. 8.*

3) Μηχανὴ θερισμοῦ *. 09. 4. 9.*

- 4) Μηχανή δεσμάτος τῶν σταχύων (δεματιῶν)
- 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ 1. ογκός
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιόν ξύλινον ἄροτρον ΟΓΡΑΦΟΥΜΕΝΟΣ

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφὴ τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἄροτρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖαι διαφοραὶ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιούμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα;

- 3) Ἰχνογραφήσατε τὸ ξύλινον ἄροτρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾶται εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς ἀριθμούς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφόρων μερῶν καὶ τῶν ἔξαρτημάτων αὐτοῦ.

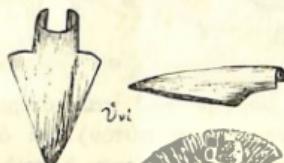
1. χρούχι 6. 11.
2. χρούχι 7. 12.
3. ἀρχειρρευσθόδος 8. ψηρά 13.
4. στειρόπη 9. ουρά 14.
5. στασιά 10. 15.

⁽¹⁾ Εάν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐάν ύπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρίθμησιν).

- 4) Τὸ ὑνὶ τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἥτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιῶν; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κηποί) καὶ τῶν πετρωδῶν. — Ἰχνογραφήσατε ἡ φωτογραφήσατε τὸ ἐν χρήσει ὑνὶ (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐάν εἴναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἑκάρτου.

.....*τίταν*.....*βιοφρ.εν.νο*.....*δια...χρ.*
.....*μονεύει*.....*ανα.*.....*πετρώδη*.....*χρήσιμη.*

- 5) Ποιὸν τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρότρου;*τοξοίδες*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΔΩΣΗΝΩΝ

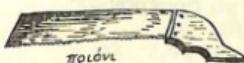
- 6) Τίτο (ἢ εἶναι) κατασκευασμένη ἐκ ξύλου ἡ σιδήρου;

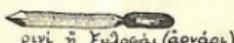
.....*τίταν*.....

- 7) Ἐργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ἀρνάρι, ξυλοφάϊ, κλπ.)

.....*σκεπάρνι, πριόνι, ἀρίδι, ξυλοφάϊ,*

ἀρίδα

- 8) α) Διὰ τὸν ἄροτρον (ζευγάρισμα, ὅργωμα) ποῖα ζῷα ἔχρησιμο-
ποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) : βάες ἢ ἄλλο ζῷον, δηλ.
ἵππος, ἥμιόνος, δύνος..... | Θεοί |
- β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὅργωμα δύνο
ζῷα ἢ ἐν ; 2
- 9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύνο ζῷα ἢ το (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός ;
..... οὐχιμό γραμ..... Ἐχρησιμοποιοῦνται
-
-

Σχεδιάσσατε τὴν μορφὴν τοῦ παλαιοτέρου καὶ τοῦ σημερινοῦ
ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ δύνομάσσατε τὰ διάφορα
μέρη καὶ ἔξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λούρα, ζεῦλες, πιζεύ-
λια κλπ.).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

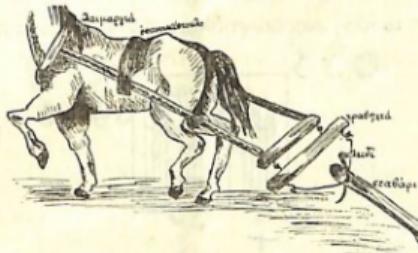

- 10) Σχεδιάσσατε ἴδιαιτέρως τὴν μορφὴν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν
τόπον σας.
-
- 11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου,
ὅ δόπιος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχοῦ : λούρα, κουλλούρι),
προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὅργωμα ; (Σχεδιάσσατε
αὐτὸν).
-
-
- 12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὅργωμα δι' ἐνὸς ζώου ;

Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον ;

Περιγράψατε καὶ σχεδιάσατε (ἢ φωτογραφήσατε) τὴν σκευήν, τὴν ὁποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτὴν τὸ ἄροτρον.

.....
.....
.....
.....

ζ'. Ἀροτρίαστις (ὅργωμα) καὶ σπορά.

- α) Ποῖος ὅργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον) : 1) ἄνδρας (ὁ ιδιοκτήτης τοῦ ὅργου ἢ ἄλλος); 2) γυναῖκα; 3) υπηρέτης. Σημειώσατε ποία η συνθήσεις εἰς τὸν αὐτὸν σας

ΑΚΑΔΗΜΑΙΟΝ ΛΑΟΦΩΝ

.....
.....
.....
.....

- β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν)

.....
.....
.....
.....

- 2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον

.....
.....

- 3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργός τὰ ζευγμένα ζῷα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὅργωμα μὲ σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῆ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῷων ἢ ἄλλως ; (Περιχραφή καὶ σχεδίασμα ἢ φωτογραφία).

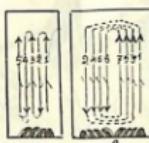
.....
.....
.....

- 4) Σχεδιάσατε πώς έγίνετο παλαιότερον (έπισης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλακιάς (αὐλακίες) κατ'εύθεταν γραμμήν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

.....*μήχανα... ον. ήγενα...* βι...
.....*οργάνοια στριψη* ει...

ἡ ὄργωμεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

.....

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὄργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχῃ ἄλλος τις τρόπος δργωμάτος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΩΝΙΝ

- 5) Η σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ὄγρου ἔγινετο (ἢ γίνεται ακόπι) εἰς λωρίδας (δῆλ. σπορές τῇ σποριέῃ, ὑπάμεις, σιαστές, λεοδράδες κ.λ.π.);

.....*μήχανα... ον. σπορές...*

.....

Πῶς ἔχωρίζετο ἡ λωρίς (ἢ σποριά); Μὲ αὐλακιάν;

.....*νό... εἰχει ψηλα...*

.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπτάνην, δῆλ. νὰ μὴ χρησιμοποιηται ἄροτρον;

.....*σιτα... κυρρόδη σιτα...*

.....*εξαγέρα...*

.....

- 7) Ποῖοι τρόποι ἡ ειση ὄργωμάτος (ἄροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δῆλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ θύνι: καθέτως, πλαγίως, βαθιά κλπ.

.....*εργάζως...*

.....

Εις ποια δργώματα (σποράς) γίνεται χρήσις τῶν τρόπων τούτων
ἢ ἄλλων.

γ) Ἀροτριάσεις (δργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορᾶς:

1) Διὰ τὴν σπορὰν δημητριακῶν. Πόσα δργώματα ἔγίνοντο (ἢ
γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέ-
γονται (όνοματολογία) τὰ δργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργιά,
διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

.....
την, διβόλισμα;

2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Απαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δέον νὰ ἀφεθῇ σπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρα-
νάπαυσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν....

..... 9 - 3 ,

4) Πόσα δργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κρι-
θῆς, ἀραβισίτου, ψυχαριθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ
ποίαν ἐποχήν;

..... δυο: Ιανουάριον, Αύγουστον.

5) Ποια ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται: α) κατὰ τὴν σπορὰν.
π.χ. τὸ δισάκι εἰς αὐτὸν περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμ-
βανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ;
..... πρείρων... μανία... εν χρηματεριανούς
..... μέτρα... μέτρα... μέτρα... μέτρα... μέτρα... μέτρα...

β) Μὲ ποια γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα): 1) καθαρί-
ζονται: τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ύνι κατὰ
τὴν ἀροτρίασιν (δργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἡ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἔλλειψη
ψοειδῆ σιδηρῶν ράβδον, ἡ ὅποια ἔχει τοποθετηθῆ εἰς τὸ ἐκ ἄκρου,
τοῦ βουκέντρου ἡ μὲ ἄλλον τρόπον;

.....
.....
.....
.....
.....

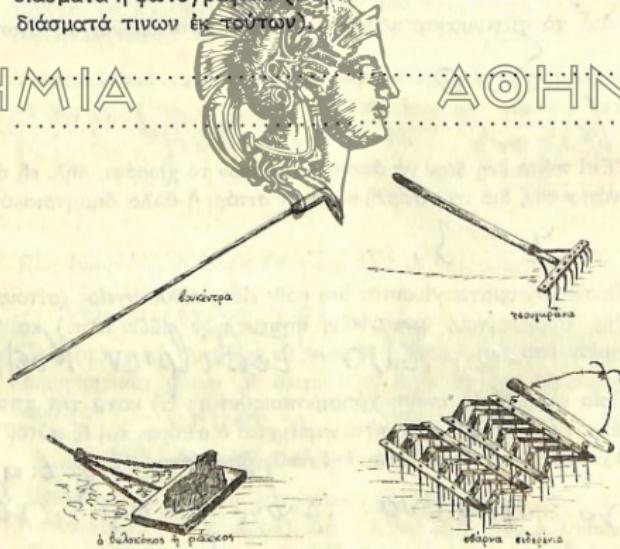
2) Γίνεται μετά τὸ ὄργωμα, ισοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνι-
σμα, διβόλισμα);

γνωστόν.

3) Ἡ σκαφὴ μερῶν τοῦ ἀγροῦ πού δὲν ἔχουν ὄργωμή (μὲ σκαλίδα,
τσαπή κ.ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἀνω (1 - 3) ἑρωτήμάτων
περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχε-
διάσματα ἡ φωτογραφία. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχε-
διάσματά τινων ἐκ τούτων).

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

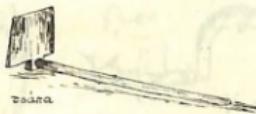

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα τοῦ ἀγροῦ ἡ τοῦ κή-
που π.χ. ὁ κασμάς, ἡ τσάπτα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ δνομα, τὴν χρῆσιν

έκάστου καὶ παραθέσατε ἵχνογράφημα τὴν φωτογραφίαν)

..... παραθέσατε τὸ οὐνοματεπίγραφον,

.....

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὅργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι πράξεις λεπτοῦν

..... ή, ταὶ, αὐτοῖς,

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιέργειούνται) διὰ τὴν σπόραν ὁσπρίων. Πῶς ἔγινετο ἡ σπορά καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιέργειούνται) διὰ προφάσ τῶν ζώων, π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ. ΣΟΙ ΣΩΔΑΙ ΚΑΙ
..... νει, αγγίζει, αἴνοχοι,
..... χοργιάτι.

- 9) Πῶς ἔγινετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμητρῶν ἑσπέρνοντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια τὴν πρασιές (βραγιές) καὶ ἄλλως.

..... ΘΕΙ ΑΙΓΑΛΕΙΑ

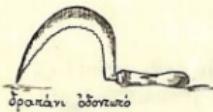
B. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

a. Ἔργαλεῖα Θερισμοῦ.

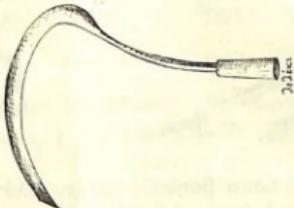
- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἔθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά.
(Παραθέσατε τὸ οὐνοματεπίγραφον τὴν φωτογραφίαν αὐτοῦ.)

π.χ. μὲ τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

τὸ δρεπάνι,

δρεπάνι ἀσπασίῳ

δρεπάνι
μὲ κόψη

Ἐάν ἡσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ
ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ
σχεδιάσετε τὰ ἔργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρεπάνα τὴν ποιὰ ἄλλα ἔργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο
(ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τρρφήν τῶν
ζώων (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *κόσσες*

κόσσα

- 3) Ἡ λεπτὸς (δηλ. ἢ κόψη) τοῦ δρεπανίου ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἔργα-
λείου ἥτο δμαλῆ, ἢ ὁδοντωτή; (Σχεδιάσσατε αὐτήν). *οδόρωτη*
οδοντωτή

- 4) Πῶς ἥτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσσατε ἢ φωτο-
γραφήσατε αὐτήν). Ο σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο; *σιδερός*
σιδηρός *σκελετός* *σκελετός*

- 5) Ποιος κατεσκεύαζεν αύτά τὰ θεριστικὰ ἔργα λεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.) ο·ε· *χειροτεχνία*
- 6) Ὅτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δῆλ. δι' ἑκριζώσεως καὶ ὅχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ δόσπριων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν, τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) *μύρων* *λεῖα* *ο.θρετ*
χειροτεχνία *τελευταία* *χειρ*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

- 1) Εἰς ποιὸν ὑψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι. ἢ ἄλλο κοπτερὸν μέσον ὁ σῖτος, ἢ κριθή, ἢ βρώμη, ἢ σίκαλις κλπ. ο, *βούτη* *τερποτ*

- 2) Οἱ στάχυες ποὺ ἔμεναν (ἢ μενοῦν) εἰς τὸ χωράφι μαζὶ μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται). *ανακτοῦνται*.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

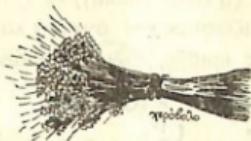
ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποὺ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα πρόσωπα (γυναῖκες ἢ παιδιά), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπὸ σύτοὺς τὰ δράγματα (δραξίες, πιάσματα, χειρίες, χερόβολα) τῶν σταχύων καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἥριοι οἱ θερισταὶ ἀπρθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα; ο. *θερισταί* *βαζεῖ*
πίνακας *νις* *χειρις* *γραί* *έχθρος*
τοῖς *δευτερ* *χειροβολεῖ*

- 4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χειρίες) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ; Πόσα; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστά; "Οπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχύων εύρισκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ, διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς) *τέλος*;
τραχή *τε* *νιν* *δια* *σιεν*
τραχή *την* *τραχή* *τραχή* *τραχή*
την *αναρχίαν* *την* *δε* *τραχή*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα; Πολλαχοῦ καλοῦνται ἀγκαλιές.

χρονογένεια

γ. Οἱ θερισταὶ.

1) Ποῖοι θερίζουν: ἄνδρες καὶ γυναῖκες; 'Υπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) θερισταί, οἱ ὅποιοι ἥρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἀπὸ ἄλλον τόπον καὶ ποιον;

Ἄνδρες
τοιούτοις γυναικεῖς! οἱ θερισταὶ
οντὸν διὰ τοῦτον.

2) Πῶς ἡμείθοντο οὗτοι μὲν ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ' ὁροκοπίην (ξεκοπής). Ποίας ἦτο ἢ ὀμοιόθιο εἰς χρήματα τοῦτο εἶδος; Τὸ δὲ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ πάροχῆς φαγητοῦ ἢ ἄνευ φαγητοῦ; (Παραβεβατε μὲν τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).

Ζεύσην κατεβαίνειν
διατίμενοι.

3) Οἱ ἄνδρες ἢ οἱ γυναῖκες ἔφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύλαξιν, ήδιά τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν; 'Επίστης κατὰ τὴν ἔναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλλοντό τι εἰς τὴν μέσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται κόπωσιν (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἢ μέση τῶν);

ταυρούμαντιο φορεῖσθαι.

4) Ἐδίδετο (ἢ δίδεται) προσοχὴ ὡς πρὸς τὴν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ἢ τοῦ μηνὸς καθ' ἣν πρέπει νὰ ἀρχίσῃ ὁ θερισμός ; ..
.....τηροῦνται.....ἢ.....Αναρριχήσεων.

5) Ἐτραγουδοῦσαν (ἢ τραγουδοῦν) κατὰ τὸν θερισμὸν σχετικὰ τραγούδια ; Καταγράψατε αὐτά.τραγουδοῦν

6) Ποῦ τὴν τελευταίαν ἡμέραν τοῦ θερισμοῦ, προτοῦ τελειώσουν, ἀφήνουν εἰς τὸ χωράφι ἕνα μέρος αὐτοῦ ἀθέριστον. Τί κάμνουν τοὺς στάχυς ποὺ μένουν ἀθέριστοι ; (Εἰς τινας τόπους θερίζουν τὸ μέρος αὐτὸ σταυροειδῶς καὶ μὲ τοὺς ἀποκοπέντας στάχυς πλέκουν σταυρὸν ἢ φάσμα, τὴν ὅποιαν τοποθετοῦν εἰς τὸ εἰκονοστάσι κλπ.)

Περιγράψατε λεπτομερῶς ὅπου ὑπάρχει σχετικὸν ἢ ἄλλο τι

ΑΚΑΔΗΜΙΑΙΟΥ ΝΟΜΟΥ : ... τὸν Αρχιθηροτόνον
.....οπορο.....τοι.....τηρογράφουν.

δ. Τὸ δέσμον (δεμάτιασμα) τῶν σταχύων.

1) Πότε ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα, ἥτοι τὸ δέσμιον, τῶν θερισμένων σταχύων. Ποίαν ἡμέραν ; Ἀμέσως μετὰ τὸν θερισμὸν ; Τὸ ἔσπερας ἢ μήπως ἔπρεπε νὰ μείνουν οἱ στάχυες εἰς τὸν ἥλιον πρὸς ξήρανσιν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

.....δέσμιον.....σταχύων.

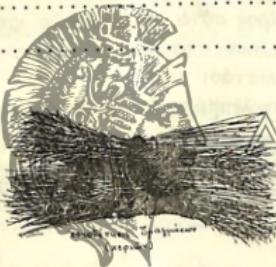
2) Πῶς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυς καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ὥγκαλιές; Πῶς ἐδένοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κότεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἔχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ ἡμαρτέσσων σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφῶν.

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ίδιαν θέσιν ἢ συνεκνετρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἄγρου; Πόσα δεμάτια συνεκνετρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο;

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

1) Ἀπὸ πότε ἥρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας;

1945.

Πότε γίνεται ή σπορά ή τὸ φύτευμα αὐτῆς.

.....Φυτεύειν γρά....., Ροικήρεο.....

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἔξαγωγὴ (βγάλσιμο) τῶν γεωμήλων ἀπὸ τὸ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ ἄροτρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ φωτογραφίαν.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΛΟΓΩΝ

- 1) Εσυνηθίζετο παλαιότερον ἡ διατροφὴ τῶν ζώων κατὰ τὸν χειμῶνα μὲ διφερεντιαῖς χόρτοις (π.χ. σανού, πριφύλαι, βίκου); Εάν ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο η καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ η φυλαξία αὐτοῦ.

των περιγράψατε τινα τις βούτ.

των ξειράντων αναί των γυρίστων.

- 2) Πότε ἔθερίζετο ὁ σανός καὶ μὲ ποιὸν ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσσαν κ.ἄ.).

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποια ἐργαλεῖα ἔχρησιμο-ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετικὴν τοπικὴν λαϊκὴν δύναματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) χρωματισμόν την
τού..... δεσμόντο..... παρόντα..... σημαντικόν
..... απόφθεσην.....

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α.) 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς ἀλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ ἀλώνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

..... τοποθέτησην..... αἱ, τὸ αγροτικόν
..... σημαντικόν..... τού χωράφι.

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χῶρος ὃπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς ἀλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινας τόπους λέγεται: θεμωνυοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς συράνι; Υπάρχει καθαρισμένος τρόπος τοποθετήσεως;

..... τοσσούδαν..... αἱ, σημαντικόν.

- 3) Υπῆρχεν ὅνεικαν εἰς τὸν τόπον σας ἀλώνι διὰ τὸν ἀλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἔγινετο παλαιότερον ὁ χωρισμὸς τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χῶρον, δηλ. ὅχι εἰς τὸ ἀλώνι;

..... διαβολικόν..... αἱ.

- 4) Ποῦ κατεσκεύάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ ἀλώνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν;

..... σημαντικόν.

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ; ἐάν τοῦτο ἀνήκῃ εἰς πολλάς οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆστις του, δηλ. μὲ ποιάν σειράν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; ... οὐ...

...οὐχίς... ἀτιμοῖ νεανίς... περισσοτέρα...
...πυρετοῦντας...

- 6) Ἀπό πότε ἄρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ; ... θερινή.
...ἔτους... τοῦ Ηρι...

- 7) Εἴδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματάλωνο (μὲ δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (μὲ δάπεδον ἐστρωμένον μὲ πλάκες).
(Πειργράψατε τὴν κατασκευὴν ἑκάστου καὶ παραβάσατε σχέδιασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ) ... θεραπευτικόν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

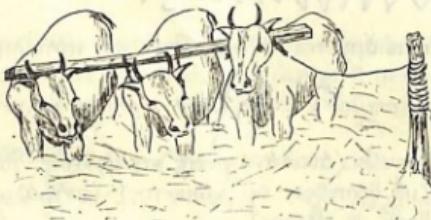
- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἑκαστοτὸν ἐπος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ ἀλωνισμοῦ· (π.χ. τοῦ χωματάλωνού; Καθαρισμὸς αὐτοῦ καὶ ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρχει, μὲ πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βιῶν καὶ ἀχύρων) ... ορο... τοῦ... διχριθαρο...
...παθαρισμένου... τοῦ... χρυσέρων

- 9) Ἡ ὁντινῶ προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἔναρξις τοῦ ἀλωνισμοῦ γίνεται ὥρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ; ... ορογήρα-
...τεν... παθαρος... πεντρος...
...γενεν... εἶναι... γήρας... πεντρος... η... η... η...

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὡς καὶ τὸ ἄπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἶονδήποτε ἄλλον.

... πληρώσαντο... ἀρχαὶ... τοῦ... ἀρχητοῦ.
βέ· χυρὰ βοῦς,

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιήσεως ζῷων (βιῶν, ἵππων, κλπ.).

a) Ἀλώνισμα πρὸς ὁχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατήσεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζῷων (βιῶν, ἵππων κλπ.). Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτο καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ ἐνίλινος στῦλος, ὑψομένος δύνατον μέτρων (καλούμενος ἀγγειός, στρούλουμάρι, δουκάνη, βουκάνη κ.ά.), ἀπὸ τοῦ ὅποιού εἰσαρτώνται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦνται ἀπὸ τὸ ἔτερον ἄκρον τῶν τὰ ζῷα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλικῶς, «νὰ ἔρχωνται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.

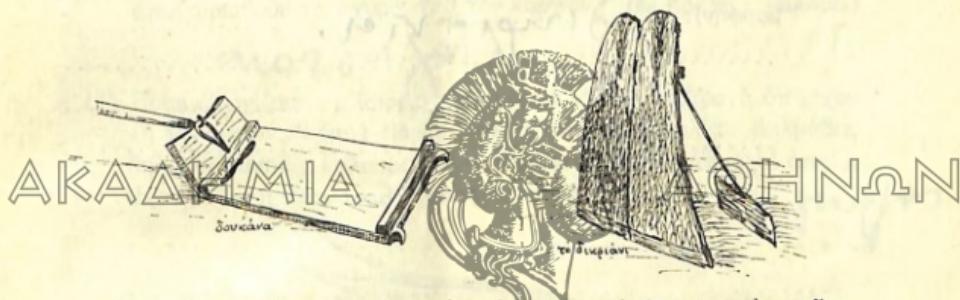
... πληρώσαντο... περιφέρονται... μήρα στο;
... ουσήρρο... πληρώσαντο... πληρώσαντο;
... μήρα στο... ουσήρρο... πληρώσαντο...
... μήρι γοντ... πληρώσαντο...

b) Πῶς ζευνούνται οἱ φόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἀλωνισμοῦ. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνόστυλον μὲ τὰ ζῷα; (Εἰς τινας τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλείες, αἱ ὅποιαι περιβάλλουν τὸν λαιμὸν τῶν ζῷων. Εἰς ἄλλους τόπους εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τοῦτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλωνιοῦ. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῷα περιφέρονται συνδεδεμένα εἰς σειράν διὰ σχοινίου, τὸ ὅποιον σχηματίζει θηλείες περὶ τὸν λαιμὸν ἐκάστου ζῷου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἐνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικές φωτογραφίας ἢ Ιχνογραφήματα).

..... δημιει..... Ηνι..... νοι..... ιθυν! θηλ-
..... αρθρον..... θε..... σχοινι.....

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἀλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μη-
χανικὸν ἀλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς
ἐν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὡπλισμένη εἰς τὴν κάτω
ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων
σκληροῦ λίθου ἔξαρτᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἔξευγμένων ζῷων, σύρεται
δ' οὗτως κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἀλωνίου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων
διὰ τὸν ἀλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἐὰν ἀπαντᾷς εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἀλωνιστικὸν τοῦτο
μηχάνημα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάνα, δικριάνι,
βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις
διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρομηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμε-
ρον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητρι-
ακά. Ἡλωνίζοντο (ἢ ἀλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά μὲν ἀλωνι-
στικὸν μηχάνημα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκιά,
ρεβίθια κ.ἄ.) ἡλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζῷων ζευγνυομένων καὶ
περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

..... τει..... μοσαρι..... γαρ..... βε..... σφρει.....
..... τει..... μοσαρι..... γαρ..... βε..... σφρει.....

- δ) Ἀπό ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατά ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ νὰ ἐπαναληφθῇ τὴν ἐπομένην;

Αρά... 8 ορα... ἀλ... 9 ορα...

- 12) Ποια ἄλλα ἀλωνιστικά ἔργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινας τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ δόπιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνικλπ., ἔχει τὸ ἀρκόν ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν δόπιον διαγράφουν τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχάνημα τούς ἀκόπους στάχυς;

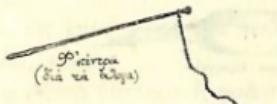
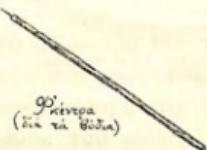
..... πέ... κο... διαγράψειν

- 14) Ἡτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύπημα τῶν ζώων; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ φ' κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποία ἡ κατασκευή της; (Σχεδιάσατε τὴν ράβδον αὕτην). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα)

..... αἱρεσοι ἀναραγ... μετρησούσαι.....

- 15) Πώς λέγεται ή έργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κατπ. ἡλωνίζοντο καθ' ἥμέραν

..... 201 πων. Η Βιβλιοθήκη, 1 - 2 σελίδα

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ νὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπόν; (ἐν Κρήτῃ: μάλαμα)

..... απόρριψη τοῦ

- 17) Ποῖοι ὀλωνίζουν: ὁ ἴδιος ὁ γεωργος μὲν ίδικά του ζῷα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ὀκόμη) εἰδίκοι ὀλωνιστοί (ἐν Αἴτωλίᾳ: βαλμάδες, δηλ. τσοπάγηδες, καλούμενοι ὀλωνιστοί καὶ ἄγωγιστες), οἱ ὄποιοι εἶχον βρειλία (ἢ αλφαρα) καὶ ἀνελάμβανον τὸν ὀλωνισμόν

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΛΟΓΩΝ

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου μὲν ζῷα καὶ μὲν ὀλωνιστικὸν ἔργαλεον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς· π.χ. τὸ κοπάνισμα σύτῶν μὲν χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ μὲν ἄλλον τρόπον; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

..... αγροίσιν γρα..... έχοντα τοῦ σακῆ μο
..... οἱ νεοσαντού.

- 19) 'Ο κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πάχος εἶχε καὶ ποιον τὸ σχῆμά του;

..... ουρνιφ., 1 μ. τυπω, 0,5
..... σεν χο.

- 20) Τὸ κοπάνισμα τῶν σταχύων ἐγίνετο εἰς τὸ ὄλώνι ἢ εἰς τὴν αὐλήν;
Διὰ ποῖα δημητριακὰ ἐγίνετο (ἢ γίνεται) χρῆσις τοῦ κοπάνου
(π.χ. φακῆς, ρεβιθιῶν κλπ.)..... *πο... α. γινεται*

Στιλο καρπούνισμα οὐδὲ τὸ κοπάνισμα
μικρού ὕψους μημεριανόν..

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

'Υπὸ πόσων καὶ ποίων προσώπων ἐγίνετο μόνον ὑπὸ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας ἢ καὶ συγγενῶν; 'Ανελάμβανον τὸ ἔργον τοῦτο ὅλλα πρόσωπα ἐπ' ἀμοιβῇ; Πῶς ἐκαλοῦντο τὰ πρόσωπα αὐτά; Πῶς ἐγίνετο τὸ κοπάνισμα τοῦτο διὰ τὰ δημητριακὰ μεγάλων παραγωγῶν; *εργαζομένοι*

- 21) Ποῦ ἐτοποθετοῦντο (ἐξηπλοῦντο) οἱ στάχυες διὰ τὸ κοπάνισμα.
'Εγίνετο τοῦτο ἀπ' εύθειας ἐπὶ τοῦ ἔδαφους ἢ ἐπὶ ξύλου; Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σταχύων ἐκοπανίζοντο τὴν ἡμέραν;
Τὸ κοπάνισμα ἀπέβλεπτε μόνον εἰς τὸν χωρισμὸν τοῦ καρποῦ ἢ

καὶ εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων; (Περιγράψατε λεπτο-
μερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχυς,
παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

.....
χιθόνην τὸν στάχυν.

22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζῷων, ὡς ἐπίστης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου,
ἔτραγουδοῦντο τραγούδια; Ἐάν ναί, ποια;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἔλεγοντο εἰδικά δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν
συντονισμὸν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἑργασίας; Ναι.

.....Κατὰ τὸ κοπάνισμα δίστιχα -
τὸν γραμμήν διοικεῖν ποιεῖται -
οὐτοῦ.

23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρῆσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.
Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμὸς κλπ.). (Περιγρά-
ψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

β'. Λίχνισμα

1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίχνισμα (ἐν
Αἰτωλίᾳ: λειδμα, ἐν Κρήτῃ: μάλαμα). Μὲ ποιὸν ἐργαλείον σωρεύεται
τὸ λειδμα διὰ τὸ λίχνισμα πῶς λέγεται τοῦτο· (εἰς Κρήτην:
θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον: δικιριάνι, διλαχοῦ: δικιργιάνι)
καὶ ποιὸν τὸ σχῆμα αὐτοῦ.

.....σωρεύειν τὸν λίχνην.

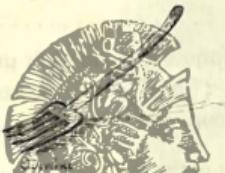
‘Ο σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες;
Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίχνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπόν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην καὶ πρὸς ποιὸν σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο . . .

.....
... τοῦ θρινάκος νοστροῦ τὸ οὐρό ;

2) Μὲ ποιὸν ἔργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα : (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο . . .)

.....
φτυάρι ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

3) Ποιὸς λιχνᾶς (ἀνεμίζει)· ἀνδρας, γυναικας εἰδικὸς λιχνιστής ἐπ' ἀμοιβῇ ;

.....
ἀνδρας . . . γυναικας . . .

4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ δποια μετὰ τὸ λίχνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ : (εἰς τινας τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κοντύλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεύτερον ἀλώνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

.....
αλώνισμα . . .

5) Πῶς γίνεται ἡ ζεῦξις τῶν ζέφων διὰ τὸ δεύτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἀλώνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾶται τὸ ἀλώνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

Κρήτη: ξεβαθούλισμα καὶ καρπολώνεμα) διὰ ποῖα δημητριακὰ συνθίζεται τοῦτο

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (άνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ὄχυρα, πῶς γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα χονδρά τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ;

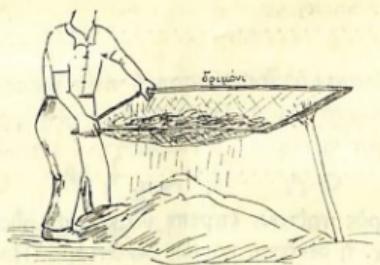
..... *εργάζονται..... μὲν τοι..... εργάζονται.*

Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα, σπουδακρυνθομένων τῶν ξένων αὐτῶν ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρώθρου, ἢ διὰ ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΑ

νων μὲν ὅπας διαφόρων μεγεθῶν π.χ. μὲν τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον κατὰ τόπους: βιολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὑλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἡ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκευῶν) *τοιχυ* —

..... *vijay* εις *μνεῖαν*;

- 7) "Οταν ἔτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπός σχηματίζεται εἰς σωρόν; Μὲ ποιὸν ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σωροῦ σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σωροῦ τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύνησις καὶ ἀσπασμός τοῦ σωροῦ ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ;"

Ενεργεια *βιο*.

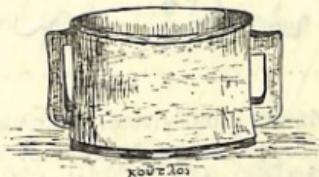
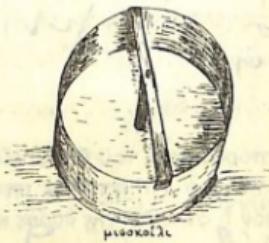

- 8) "Α λλα α ἔθιμα προτοῦ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπός (σίτος, κριθὴ κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην.

- γ'.1) Ποῖαι ὁφειλαὶ πρὸς τρίτους ἔπειτε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἀλώνι π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. "Ηρχετο δεκατιστής εἰς τὸ ἀλώνι; Μὲ ποιὸν μέτρον (δοχεῖον) ἐγίνετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητά του είς όκαδας, είς κοιλά κλπ., παραθέσατε δέ και ίχνο-
γράφημα αύτοῦ βλ. κατωτέρω σχετικάς εικόνας).....

...οὐεργή... μονή... ἀγρυπένη... οὐ δε -
νανταρισ... ..

2) Ποια άλλα βάρη κατεβάλλοντο είς είδος είς τὸ ἄλωνι;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἀλφυνιάτικο κλπ.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερου μετρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα,
χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ίχνογραφήματα ἢ φωτο-

γραφίας αὐτῶν) *τριγρυνυτις* *τριειδεις* -
· πινο, · ἀγροφυλακιανον, · γυφτιανον.

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγὴ (ὁ καρπός) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ
ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκ-
κων; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἔκαστην περίπτωσιν τὰς σχετι-
κὰς συνηθείας)

..... *μισοκοιλον*

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἄχυρων) ἐντὸς τοῦ
χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι. Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

κευσις εις την ύπαιθρον ;

.....*νόν οἰχορίνα,*.....

- 5) Πώς έγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογή τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ θερισμοῦ ἀπὸ τοὺς καλυτέρους στάχυς ἡ μετὰ τὸ ὄλωνισμα ;

.....*Διαχύτειν.....αὐτὸν οἴχοντειν το-*
.....*τὸν οἴχοντειν.*.....

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογή τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατασκευάζεται τότε ἡ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων, τὸ ὅποιον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ;

.....*Τεχνητόν οὔρανον σταχυτεῖν, τονεῖ-*
.....*κρόνον τονεῖν αποκαταστάνειν;*.....

Πῶς μένεται ἡ πλεκτὴ αὕτη, Ήσον τὸ σχῆμα της προῦ φυλάσσεται πρὸς τοῖον σκοτίαν καὶ ἔτι πόσον χρόνον; *Αρχηγόν*

.....*εἶχε χρόνον*.....

Δ. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' εἴθιμον εἰς τὸν τόπον σας ἀναμμα φωτιᾶς εἰς τὸ ύπαιθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστουγέννων, ἐσπέρας 23 'Ιουνίου (Κληδόνου), 'Αποκρίες, πρώτη Μαρτίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ 'Ιούδα), ἐσπέρας τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

.....*Τοῦ Αγίου Γεωργίου τοῦ Καρναβαλί*.....

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποίαν ώραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ;

.....*τοῦ νύχτας*.....

2) Πῶς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανὸς κλπ.).....

β'. 1) Ποῖοι ἀνάπτουν τὴν πυράν παιδιά, ἥλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος ;

.....*βενδόν*,

2) Ποῖος ἡ ποῖοι συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.
Τὰ κλέπτουν; "Αν ναι, ὅποι ποίον μέρος ;*τοι*

.....*σενδόν*

3) Πῶς γίνεται ἡ συγκέντρωσίς των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

.....*τοι... βενδόν... σενδόν*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπουν διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, έσφραγις, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα

.....*ζερικτόν*

2) Πηδήματα, χοροί γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερής)

.....*πηδούν... ὁρεύονται... γύρων*

.....*γυρήνα*

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυράς αύτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιᾶς κλπ.)

.....
.....
.....

- 4) Καίονται (ἢ ἔκαίοντο) δόμοιώμαστα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα δόμοιώμα τοῦ Ἰούδα (περιγράψατε λεπτομερῶς)

.....
.....
.....

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφήν τοῦ ἔθιμου εἰς τὸν τόπον σας

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΟΘΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ